

# Innhold

|   |    |
|---|----|
| <b>Kapittel 1 Introduksjon</b> .....                              | 11 |
| WISC-IV .....   | 12 |
| Struktur .....  | 14 |
| Prosessskårer .....   | 15 |
| Historie .....  | 16 |
| Revidering .....  | 18 |
| Tolkning av WISC-IV: Teori og praksis .....                       | 20 |
| Psykometrisk intelligensteori .....                               | 20 |
| Arv og miljøes innvirkning på intelligens .....                   | 22 |
| Intelligens og hjernens struktur og funksjon .....                | 23 |
| Prosesseringshastighet og arbeidsminne .....                      | 24 |
| Psykometri .....  | 25 |
| Tolkning .....  | 27 |
| Rapportskriving og tiltak .....                                   | 29 |
| Tolkning av WISC-IV: Spennende og utfordrende .....               | 30 |
| <br>  |    |
| DEL 1 INTELLIGENSTEORI .....                                      | 33 |
| <br>  |    |
| <b>Kapittel 2 Intelligensteori</b> .....                          | 35 |
| Hva er intelligens? .....   | 36 |
| Måling av intelligens .....                                       | 37 |
| Teorier om flere intelligenser .....                              | 39 |
| Psykometrisk intelligensteori .....                               | 40 |
| Jakten på intelligensens struktur .....                           | 41 |
| Psykometrisk intelligensteori: en felles taksonomi vokser frem .. | 47 |
| Cattell-Horn-Carroll-teorien om kognitive evner .....             | 48 |
| Nonverbale evnetester og «nonverbale evner» .....                 | 56 |
| Avslutning .....  | 58 |
| <br>  |    |
| <b>Kapittel 3 Intelligens: Arv og miljø</b> .....                 | 59 |
| Intelligens: Arv og miljø .....                                   | 59 |
| Sosioøkonomisk status .....                                       | 63 |

|   |            |
|---|------------|
| Hvorfor er sosioøkonomisk status viktig for barns prestasjoner i skolen? . . . . .      | 64         |
| Familiestruktur . . . . .   | 66         |
| Minoritetsgrupper . . . . .   | 67         |
| Kjønnforskjeller . . . . .  | 68         |
| Sosial utjevning i den norske skolen? . . . . .   | 71         |
| IQ og fødselsrekkefølge . . . . .   | 73         |
| IQ og fødselsrekkefølge: Diskusjon av ulike funn. . . . .                               | 76         |
| Flynn-effekten . . . . .  | 78         |
| Hva er årsaken til Flynn-effekten? . . . . .  | 81         |
| Hva skyldes stopp og reversering av Flynn-effekten? . . . . .                           | 85         |
| Flynn-effekten og WISC . . . . .  | 87         |
| Avslutning . . . . .  | 89         |
| <b>Kapittel 4 Intelligens og hjernens struktur og funksjon . . . . .</b>                | <b>90</b>  |
| Hjernens anatomi. . . . .   | 91         |
| Anatomisk og kognitiv utvikling . . . . .   | 93         |
| Grå og hvit substans og intelligens . . . . .   | 97         |
| Sammenhengen mellom intelligens og hjernens størrelse . . . . .                         | 101        |
| Nevral effektivitet. . . . .  | 102        |
| Jakten på g-faktorens nevrologiske substrat. . . . .                                    | 104        |
| Avslutning . . . . .  | 107        |
| <b>Kapittel 5 Prosesseringshastighet . . . . .</b>                                      | <b>109</b> |
| Prosesseringshastighet. . . . .   | 110        |
| Kronometri, vitenskapen om måling av tid . . . . .                                      | 111        |
| Reaksjonstid og inspeksjonstid. . . . .   | 112        |
| Prosesseringshastighet og utvikling. . . . .  | 115        |
| Prosesseringshastighet og mortalitet . . . . .  | 116        |
| Prosesseringshastighet i skolen . . . . .   | 116        |
| Prosesseringshastighet og intelligens . . . . .   | 117        |
| Hva er årsaken til sammenhengen mellom prosesseringshastighet og intelligens? . . . . . | 119        |
| Prosesseringshastighet i et biologisk perspektiv . . . . .                              | 121        |
| Prosesseringshastighet målt i WISC-IV . . . . .   | 123        |
| Tidsdiskriminering, et mål av nøyaktighet i informasjonsprosessering . . . . .          | 125        |
| Prosessering av korte – versus lange – tidsintervaller. . . . .                         | 126        |
| Prosessering av tid og intelligens. . . . .   | 127        |
| Sammenheng mellom enkle motoriske oppgaver og intelligens. . . . .                      | 128        |

|   |            |
|---|------------|
| Hva er årsaken til sammenhengen mellom tidsbeslutningsevne og fingertapping og intelligens? . . . . . | 129        |
| Avslutning . . . . .  | 130        |
| <b>Kapittel 6 Arbeidsminne . . . . .</b>  | <b>131</b> |
| Modeller av arbeidsminnet . . . . .   | 133        |
| Baddeleys multikomponentmodell . . . . .  | 134        |
| Den fonologiske sløyfen . . . . .   | 136        |
| Den visuospasiale skisseblokken . . . . .   | 137        |
| Sentral eksekutivfunksjon . . . . .   | 138        |
| Den episodiske bufferen . . . . .   | 139        |
| Nelson Cowan: Arbeidsminne som aktivert langtidsminne . . . . .                                       | 140        |
| Multikomponentmodellen versus arbeidsminne som aktivert langtidsminne . . . . .                       | 142        |
| Arbeidsminne og hjernens anatomi . . . . .  | 143        |
| Sentrale eksekutivfunksjoner . . . . .  | 144        |
| Arbeidsminne og rask signaloverføring . . . . .   | 145        |
| Utviklingen av arbeidsminnekapasitet i et nevrologisk perspektiv . . . . .                            | 146        |
| Arbeidsminne og utvikling . . . . .   | 147        |
| Hva er årsaken til utvikling i arbeidsminnet? . . . . .   | 148        |
| Arbeidsminne i skolen . . . . .   | 151        |
| Arbeidsminne og intelligens . . . . .   | 154        |
| Hva er årsaken til sammenhengen mellom arbeidsminne og intelligens? . . . . .                         | 155        |
| Arbeidsminne og intelligens: Kontroll over oppmerksomheten? . . . . .                                 | 155        |
| Arbeidsminne og intelligens: Lagring? . . . . .   | 158        |
| Arbeidsminne og intelligens: Oppmerksomhets- og lagringsfunksjoner? . . . . .                         | 160        |
| Avslutning . . . . .  | 161        |
| <br>  |            |
| <b>DEL 2 TOLKNING OG RAPPORTSKRIVING . . . . .</b>  | <b>165</b> |
| <br>  |            |
| <b>Kapittel 7 Psykometri . . . . .</b>  | <b>167</b> |
| Psykometri, vitenskapen om psykologisk måling . . . . .   | 167        |
| Klassisk testteori . . . . .  | 169        |
| Reliabilitet . . . . .  | 170        |
| Hvor reliabel er den norske WISC-IV? . . . . .  | 171        |
| WISC-IV, en standardisert test . . . . .  | 172        |
| Validitet . . . . .   | 173        |

|  |            |
|--|------------|
| Den norske WISC-IVs validitet . . . . .  | 174        |
| Faktoranalyse, hva måles? . . . . .  | 175        |
| Intelligens, en latent variabel . . . . .  | 177        |
| Faktorladning. . . . .   | 177        |
| Deltestspesifikke ferdigheter. . . . .   | 179        |
| Uttrekning av faktorer og rotering mot en enklere struktur . . . .                 | 181        |
| Å gi faktorene navn . . . . .  | 182        |
| Den norske standardiseringen . . . . .   | 183        |
| Psykometri og statistiske begreper . . . . .                                       | 185        |
| Standardskår . . . . .   | 185        |
| Standardavvik . . . . .  | 186        |
| Normalfordeling . . . . .  | 186        |
| Persentil . . . . .  | 187        |
| Statistisk signifikans . . . . .   | 188        |
| Kumulativ prosent og skillet mellom vanlige og uvanlige<br>testresultater. . . . . | 188        |
| Spredning: har vi enhetlige IQ- og indeksskårer? . . . . .                         | 190        |
| Konfidensintervall . . . . .   | 190        |
| Avslutning . . . . .   | 192        |
| <b>Kapittel 8 Tolkning av WISC-IV . . . . .</b>                                    | <b>193</b> |
| Fra tolkning av generell intelligens til profiltolkning. . . . .                   | 194        |
| Kaufmans tolkningsteorier. . . . .   | 195        |
| Hva bør vektlegges i tolkning av WISC-IV? . . . . .                                | 197        |
| Tolkning av fullskala-IQ . . . . .   | 197        |
| Tolkning av indeksene . . . . .  | 198        |
| Bør avvikende deltester tolkes? . . . . .  | 200        |
| Prosessanalyse. . . . .  | 202        |
| GAI . . . . .  | 202        |
| CHC-tolkning – den nye profiltolkningen. . . . .                                   | 204        |
| Kryssbatterimåling. . . . .  | 206        |
| En tolkningsmodell . . . . .   | 207        |
| Tolkning av fullskala-IQ . . . . .   | 208        |
| Tolkning av indeksene . . . . .  | 208        |
| Testresultater med stor spredning. . . . .   | 210        |
| Generelt om tolkning. . . . .  | 210        |
| Fra råskårer til IQ- og indeksskårer. . . . .                                      | 212        |
| Tolkning steg for steg. . . . .  | 213        |
| Avslutning . . . . .   | 217        |

---

|   |         |
|---|---------|
| <b>Kapittel 9 Rapportering og tiltak</b> . . . . .                                  | 218     |
| Etikk . . . . .   | 221     |
| Testatferd . . . . .  | 222     |
| Tolkningseksempel . . . . .   | 225     |
| Klargjøring for tolkning . . . . .  | 227     |
| Rapport . . . . .   | 227     |
| Tiltak . . . . .  | 229     |
| Å tenke helhetlig . . . . .   | 231     |
| Nedsatt skår på verbal forståelsesindeks . . . . .                                  | 234     |
| Nedsatt skår på perseptuell resonneringsindeks . . . . .                            | 236     |
| Nedsatt skår på arbeidsminne- og/eller prosesserings-<br>hastighetsindeks . . . . . | 238     |
| Arbeidsminnetrening . . . . .   | 241     |
| Avslutning . . . . .  | 245     |
| <br><b>Litteratur</b> . . . . .   | <br>247 |
| <br><b>Stikkord</b> . . . . .   | <br>295 |